

Derleme Makalesi / Review

Basınç Yaralarına Yönelik Yapılan Bakım Paketi Çalışmaları: Kapsam İncelemesi Zeynep ÇOR¹ | Ganime Esra SOYSAL^{2*}**ÖZET**

Günümüzde basınç yaraları, hastanelerde bakım kalitesini düşüren ve aynı zamanda önlenilebilir bir komplikasyon olarak kabul edilmektedir. Basınç yaralarını önlemenin tedaviden daha düşük maliyetli olduğu bilinmektedir. Ancak, günümüzde özellikle yoğun bakım ünitelerinde basınç yaralarının insidansının çok yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Uluslararası kılavuzlarda kanıta dayalı uygulamaların bir arada uygulanması, basınç yaralarının insidansını azaltmaya yardımcı olabilir. Bu kanıta dayalı uygulamaların bir araya getirilip uygulanmasıyla oluşan bakım paketleri, basınç yaralarının sıklığını azaltmaya yönelik bir başlangıç noktası olabilir. Bu nedenle, basınç yaralarının azaltılmasında oldukça etkili olduğu görülen bakım paketi uygulamalarına odaklanarak, son on yılda yapılan araştırma makalelerinin sonuçları bu derlemede ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Basınç yarası, bakım paketi, hemşirelik, yoğun bakım

Bundle Studies Related to Pressure Wounds: Scoping Review**ABSTRACT**

In contemporary healthcare settings, pressure ulcers are acknowledged as a preventable complication that not only compromises the quality of care in hospitals but also escalates healthcare costs. It is widely recognized that preventing pressure ulcers is more cost-effective than treating them. However, it is currently observed that the incidence of pressure ulcers is particularly high in intensive care units. The simultaneous implementation of evidence-based practices outlined in international guidelines may contribute to reducing the incidence of pressure ulcers. Care bundles formed by the amalgamation and application of these evidence-based practices could serve as an initial step towards decreasing the prevalence of pressure ulcers. Therefore, focusing on care bundle interventions, which have been shown to be highly effective in reducing pressure ulcer occurrences, the findings of research articles from the past decade have been addressed in this review.

Keywords: Pressure wound, bundle, nursing, intensive care

*Sorumlu yazar: ganimeesrasoysal@gmail.com (G.E. SOYSAL).

¹ Düzce Atatürk Devlet Hastanesi, Aziziye Mahallesi, Şht. Ramazan Gel Cd. No:7, 81010 Düzce Merkez/Düzce

² Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gököy Yerleşkesi 14030 BOLU / TÜRKİYE

Bu makale CC BY-NC-ND lisansı altında açık erişimli bir makaledir (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

GİRİŞ

Basınç yarası (BY) tek başına, basınç ya da yırtılma ile basıncın bir arada sebep olduğu, genellikle kemik çıkıntılar üzerinde ortaya çıkan, lokalize deri ve / veya deri altı doku hasarı” olarak tanımlanmaktadır (EPUAP/NPIAP/PPPIA, 2019). Yoğun bakım ünitesinde yatan hastaların, hareket kısıtlılığının fazla olması, hemodinamik bozuklukları, dokuların yetersiz perfüzyonu, tıbbi cihazlara yüksek oranda maruz kalmaları ve bunların dışında çok sayıda iç ve dış risk faktörlerinin olması sebebiyle BY gelişme riski daha fazladır. Günümüzde hastanelerde önemli bir kalite göstergesi olan basınç yaraları, önlenemez bir komplikasyon olmasına rağmen, dünya genelinde ve ülkemizde hala yaygın bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Cox et al., 2018; Kayser et al., 2019; Sayan et al., 2020).

Özellikle yoğun bakım hastalarında basınç yarası gelişme oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Yoğun bakımlarda yapılan çalışlara bakıldığında basınç yarası görülme sıklığı, Labeau ve ark. (2021) çalışmasında %26,6 ile %59,2 arasında, Çavuşoğlu ve ark. (2020) yaptıkları çalışmada %10,9, Kiraner ve ark. (2016) çalışmasında %56,8 bulunduğu görülmektedir (Çavuşoğlu et al., 2020; Kiraner & Kaya, 2021; Labeau et al., 2021). Bu oranlar oldukça yüksektir ve son 10 yılda her yıl artmakla birlikte BY olan hastaların yaklaşık %9,1-%41,1'i yara enfeksiyonlarından ölmektedir (Espejo et al., 2018). Hastalar için yoğun bakım sürecinde gelişen basınç yaraları, evde bakım hizmetlerinde bakım vericilerin basınç yarası temizliği ve bakımı hakkında bilgi ve becerilerinin düşük olması (İlce & Kuzay,2023) sebebiyle daha vahim hale gelmektedir.

Basınç yaralarını önlemenin maliyetinin tedaviden daha düşük olduğu belirtilmektedir (Li et al., 2020; Wang et al., 2022). Risk altındaki hastaların sadece %10'unun uluslararası kılavuzlara dayalı koruyucu bakım aldığı bildirilmiştir. Bu kılavuzlara uyumu veya uyumsuzluğu etkileyen faktörlerin belirlenmesi, basınç yaralarının insidansını azaltmak için müdahalelerin uygulanmasında yardımcı olabilir. Basınç yaralarının önlenmesi, hasta bakım kalitesinin önemli bir

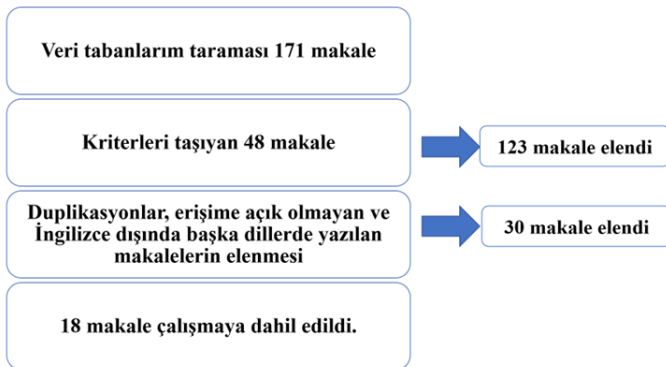
göstergesi olup, hemşirelik girişimlerinin bu konuda büyük bir etkisi bulunmaktadır. Hemşirelerin basınç yaralarını etkili bir şekilde önleyebilmeleri için, risk değerlendirmesi, önleyici deri bakımı, pozisyon değiştirme, beslenme, destek yüzeylerinin kullanımı, ağrı kontrolü, debridman ve yara örtüleri gibi konularda güncel bilgilere sahip olmaları ve yayınlanan rehberlerin/kılavuzların takip edilerek planlama ve uygulamaların yapılması önerilmektedir (Rostamvand et al., 2022). Ancak, bu uygulamaların ayrı ayrı yapıldığında hastaların bütünsel olarak ele alınmadığına dikkat çekilmektedir, bu da basınç yaralarının iyileşme sürecini zorlaştırabilir. Bu nedenle, kanıta dayalı uygulamaların bir araya getirildiği bakım paketi uygulamaları günümüzde daha fazla ilgi çekmektedir.

Bakım paketleri, tek başına etkili olan ancak bir arada uygulandığında daha güçlü ve güvenilir sonuçlar veren, belirli bir hasta grubu ve bakım ortamı için kanıta dayalı küçük bir dizi uygulamayı içeren yaklaşımlardır. Genellikle, 3 ila 5 pratik ve uygulanabilir uygulamadan oluşur. Bu uygulamalar, kanıta dayalı düzeylerde 1 ve 2 olan, birbirinden bağımsız ve belirlenen hasta grubuna uygulanması gereken uygulamalardır; paket içindeki herhangi bir uygulamanın eksik olması durumunda paket uygulanmamış kabul edilir (Borgert et al., 2015; Candaş & Gürsoy, 2017). Bir bakım paketinin hazırlanması şu adımları içerebilir:

- Paket 3 ila 5 maddeden oluşmalıdır.
- Paket içindeki tüm uygulamalar birbirinden bağımsız olmalı ve bir diğerini engellememelidir.
- Bakım paketi içindeki tüm uygulamaların kanıt düzeyleri 1 ve 2 düzeyinde olmalıdır.
- Bakım paketi belirli bir hastalık ve hasta grubunu hedeflemelidir.
- Paket içeriğindeki uygulamalar standart hale getirilmeli ve içerikleri tam olarak belirlenmelidir.
- Bakım paketinin uygulanmasında multidisipliner bir ekip anlayışı benimsenmelidir (Chaboyer & Gillespie, 2014; Chen et al., 2017; Ferguson & Armstrong, 2018).

Yöntem

Medline, Pubmed, CINAHL, Web of Science veri tabanları 2014 ile Mart 2024 yılları arasında taranmıştır. Dahil edilen makaleler” basınç yarası (pressure wound/ulcer)” ve” bakım paketi (bundle)” anahtar kelimeleri kullanılarak ikisinin bir arada yer aldığı, İngilizce yayınlanmış çalışmalara odaklanmıştır. Bu çalışmanın amacı, basınç yarası oluşan bireylerin bakım paketi uygulamaları sonrası paylaşılan hasta sonuçlarına ulaşmaktır. Çalışmada iki bağımsız araştırmacı, makalelerin dahil edilme durumunu belirlemek için başlıkları ve özetleri bağımsız olarak taramıştır. Yine iki bağımsız hakem tarafından yapılan ikinci bir makale tam metin taraması sağlanmıştır (Şekil 1). Veri tabanlarından erişime açık araştırma makaleleri çalışmaya dahil edilmiştir.

Resim 1. Makale seçim sürecini gösteren akış diyagramı

Tarama sonucunda 171 makale tespit edilmiştir. Makale verileri manuel olarak listelenerek gözden geçirildikten sonra kriterleri karşılayan 48 makale kaydedilmiştir. Tam metin incelenen 48 çalışmalardan duplikasyonlar ve basınç yarasını önlemede bakım paketi ilişkili olmayan çalışmalar elendiğinde 18 çalışma analiz edilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Basınç yarası önleme bakım paketleri, hastaların veya bakıma muhtaç kişilerin basınç yaralarını önlemek veya mevcut basınç yaralarının tedavisini kolaylaştırmak için

kullanılan bir dizi tedavi ve önleyici önlemi içeren uygulamalardır (Mao & Zhu, 2021). Bakım paketleri kanıta dayalı uygulamadan oluşan, bakım etkinliğini artıran, sürekli olarak hasta ihtiyaçlarına göre geliştirilmesi gereken bir süreci içermektedir.

Basınç yarasını önlemede bakım paketinin ilişkilendirildiği çalışmalar bir araya geldiğinde, basınç yarası önleme bakım paketlerinin etkinliği ve uygulanmasındaki zorluklar hakkında birçok önemli bulgu elde edilmiştir (Tablo 1). Öncelikle, Byrne ve ark.'nın (2023) çalışması, sub-epidermal nem ölçümünü içeren SSKIN bakım paketinin basınç yarası gelişme olasılığını azalttığını göstermektedir. Bu sonuç, bakım paketlerinin belirli bileşenlerinin önleyici etkisini vurgulamaktadır (Byrne et al., 2023). Altaş ve ark. (2023) yaptıkları çalışmada bakım paketi uygulanmayan gruptaki hastaların %100'ünde, bakım paketi uygulanan gruptaki hastaların %62'sinde basınç yarası oluştuğu ve istatistiksel olarak farkın anlamlı çıktığı görülmektedir (Altaş & Çelik, 2023). Ancak, Yilmazer ve Tuzer'in (2022) çalışması, yoğun bakım ünitelerinde hemşire ve hastalar üzerinde bir basınç yarası önleme bakım paketi uygulandıktan sonra basınç yarası insidansında azalma gözlemlendiğini, ancak bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını belirtmektedir (Yilmazer & Tuzer, 2022). Zhang ve ark.'ları (2021) hemşirelere verilen basınç yarası bakım paketi eğitiminden sonra basınç yarası oranlarının %13.86'dan %10.41'e gerilediğini bildirmektedirler. Bakım paketine yönelik verilen eğitimler ile hemşirelerin uyum oranı, bakım paketinin uygulanmasından önce %55.15 iken, bakım paketi uygulamasından sonra %60.15'e çıktığı görülmektedir (Zhang et al., 2021). Yilmazer ve Tuzer'in (2020) çalışması, bakım paketinin uygulanmasındaki engelleri vurgulamaktadır. Personel eksikliği, malzeme eksikliği, yetersiz bilgi, zaman kısıtlılığı ve hastaya bağlı engeller gibi faktörler, bakım paketlerinin uygulanmasını zorlaştıran önemli etmenlerdir (Yilmazer & Tuzer, 2020). Tayyib ve ark.'nın (2021) çalışması, tıbbi cihazla ilişkili basınç yarası gelişimini önlemek için SKINCARE bakım paketinin etkinliğini değerlendirmiş ve olumlu sonuçlar elde etmiştir. Bu bulgu, doğru şekilde uygulandığında bakım paketlerinin önleyici etkisinin

gözlemlenebileceğini göstermektedir (Tayyib et al., 2021). Roberts ve ark.'ları (2017) çalışmasında, hastaların bakım paketini algılarını inceleyerek, hastaların katılımının önemini vurgulamıştır (Roberts et al., 2017). Bu, basınç yarası önleme bakım paketlerinin sadece uygulayıcılar değil, aynı zamanda hastalar tarafından da anlaşılması ve kabul edilmesi gerektiğini göstermektedir. Whitty ve ark.'nın (2017) çalışması, bakım paketlerinin maliyet-etkililiğini değerlendirmiş ve beklenmedik şekilde yatış süresini uzattığını belirtmiştir (Whitty et al., 2017). Bu, bakım paketlerinin uygulanmasının ek maliyetlerle ilişkili olabileceğini göstermektedir. Tayyib ve ark.'nın (2017) çalışması, basınç yarası önleme bakım paketinin etkinliğini göstermiştir. Bu, doğru şekilde uygulandığında bakım paketlerinin basınç yarası insidansında önemli bir azalma sağlayabileceğini göstermektedir (Tayyib & Coyer, 2017). Roberts ve ark.'nın (2016) yaptığı çalışmada, hemşirelerin bakım paketini bütün hastalar için uygun veya etkili olmadığına inandıkları belirtilmektedir (Roberts et al., 2016). Bu bulgu, bakım paketinin uygulanmasına yönelik bazı zorlukları ve algılanan eksiklikleri göstermektedir. Özellikle, etkili iletişim, kanıtların yayılması, güçlü liderlik ve bakım paketinin basitliği gibi algılanan kolaylaştırıcılar üzerinde durulmuştur. Diğer taraftan, Chaboyer ve ark.'nın (2016) yaptığı çalışma, basınç yarası önleme bakım paketinin uygulanmasının, basınç yarası oluşma riskinde belirgin bir azalmaya neden olduğunu ortaya koymuştur (Chaboyer et al., 2016). Bu bulgu, bakım paketinin etkinliğine ve basınç yaralarının insidansını azaltmada önemli bir rol oynayabileceğine işaret etmektedir. Benzer şekilde, Tayyib ve ark.'nın (2016) araştırması da yoğun bakım ünitesinde basınç yarası önleme bakım paketinin etkinliğini değerlendirmiştir. Bakım paketi uygulanmasının, basınç yarası insidansı, şiddeti ve hasta başına basınç yarası sayısında anlamlı bir azalma ile ilişkilendirildiği bulunmuştur (Tayyib et al., 2016a). Bu sonuçlar, bakım paketinin basınç yarası önleme tedbirleri arasında etkili bir strateji olabileceğini desteklemektedir. Son olarak, Anderson ve ark.'nın (2015) çalışması, yara bakım hemşireleri tarafından hazırlanan evrensel basınç ülseri önleme bakım paketinin uygulanmasının, basınç yarası

insidansında belirgin bir azalmaya yol açtığını göstermektedir (Anderson et al., 2015). Bu bulgu, bakım paketinin hastalar için etkili bir şekilde kullanılabilir olduğunu ve basınç yarası insidansını düşürmede önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Araştırmalar, bakım paketi kullanımının basınç yaralarını klinik kılavuzlardan daha etkili bir şekilde önleyebileceğini göstermektedir. Bakım paketi, belirli bir sınıfa veya hastalığa yönelik, her bir unsurunun hasta sonuçlarını iyileştirdiği klinik olarak kanıtlanmış hemşirelik müdahalelerini içeren bir settir (Tayyib et al., 2016). Hastanede özellikle yoğun bakımlarda kanıta dayalı uygulamalardan oluşan bakım paketi, basınç yarası engellemede etkili bir yöntem olarak kullanılabilirliği görülmektedir. Bakım paketi uygulamanın etkisiyle basınç yarası oluşmasında azalma hem hastalar hem çalışanlar hem de kurumlar için katkı sağlayabilir.

Yapılan basınç yarası önleme paketi uygulamalarının çoğunda risk değerlendirmesi, cilt değerlendirmesi, cilt bakımı, pozisyon verme, beslenme ve sıvı alımının düzenlenmesi basamaklarının yer aldığı görülmektedir (EPUAP/NPIAP/PPPIA, 2019). Kanıta dayalı uygulamalar risk değerlendirmesinin ilk 8 saat içinde yapılmasını, Braden risk değerlendirme ölçeğinin kullanılmasını önermektedir. Hastaların durumda bir değişiklik olması durumunda yeniden değerlendirilmesi önerilmektedir. Cilt değerlendirmesinde, basmakla solmayan kızarıklık, lokalize sıcaklık, ödem ve nem açısından değerlendirilir. Cildin bakımında temiz ve normal nem seviyesi korunması basınç yarası oluşumunu engellemek açısından önemlidir. Cilt idrar ve fekal inkontinansdan korunmalı, çarşaf temiz, gerilmiş ve kuru tutulmalıdır. Her iki saatte bir pozisyon değişimi yapılmalıdır. Kemik çıkıntıları basınçtan korunmalıdır. Beslenme ve sıvı alımının düzenlenmesi, dehidratasyonun önlenmesi de basınç yarası oluşumunu önlemek için koruyucu önlemler arasındadır. Basınç yarasını önlemeye yönelik bakım paketi çalışmalarında bu uygulamaların esas alındığı görülmektedir (Altaş & Çelik, 2023; Tayyib et al., 2016c; Yilmazer & Tuzer, 2019; Zhang et al., 2021).

Bu çalışmalar bir araya geldiğinde, bakım paketlerinin basınç yaralarını önleme konusunda etkili bir araç olabileceği, ancak uygulama sürecinde karşılaşılan zorluklar ve eksikliklerin dikkate alınması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Özellikle, hemşirelerin eğitimi, bakım paketinin uygulanmasının yönetimi ve liderlik gibi faktörlerin başarılı bir uygulama için kritik öneme sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Basınç yarası bakımına ilişkin bakım paketleri kullanılarak yapılan çalışmaların bütünlük olarak değerlendirilmesi, basınç yarası önleme, paketlerin etkinliği ve uygulanmasındaki zorlukların anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Geçmiş çalışmaların bulgularına dayanarak, ileriye dönük olarak, basınç yarası önleme bakım paketlerinin daha etkin ve yaygın bir şekilde uygulanabilmesi için çeşitli önlemler alınabilir. Öncelikle, bakım paketlerinin uygulanmasında karşılaşılan engellerin giderilmesi için personel eğitimi ve kaynak sağlanması önemlidir. Hemşirelerin bakım paketinin faydaları konusunda daha fazla bilgilendirilmesi ve bu bilginin düzenli olarak güncellenmesi gerekmektedir. Ayrıca, bakım paketlerinin hastalar tarafından da kabul edilmesini sağlamak için hastaların eğitilmesi ve katılımının teşvik edilmesi önemlidir. Bununla birlikte, gelecekteki araştırmaların, farklı bakım ortamlarında ve farklı hasta gruplarında bakım paketlerinin etkinliğini daha ayrıntılı olarak değerlendirmesi gerekmektedir. Bu çalışmaların sonuçları, basınç yarası önleme stratejilerinin geliştirilmesi ve bakım kalitesinin artırılması için önemli bir yol haritası sağlayabilir.

Tablo 1. Basınç yarasında bakım paketi uygulamalarına ilişkin yürütülen makale sonuçları

Yazar/yazarlar	Yıl	Çalışmanın adı	Örneklem grubu	Metot	Çalışmanın ana sonuçları
Byrne, Sorcha, ve ark.'ları	2023	"Sub epidermal moisture measurement and targeted SSKIN bundle interventions, a winning combination for the treatment of early pressure ulcer development."	Basınç yarası riski olan toplamda 149 hasta; deney grubu 78 ve kontrol grubu 71 hasta çalışmaya dahil edilmiştir.	Nicel, yarı deneysel, gözlemsel yaklaşım Uygulama grubu SSKIN adı verilen bakım paketine dayalı önleyici bakım almışlardır Bakım paketinde uygulama grubuna risk ve görsel cilt değerlendirmenin yanında sub-epidermal nem (SEM) ölçümü yapılmıştır.	Riskli hasta grubunda sub-epidermal nem (SEM) ölçümünün uygulandığı bakım paketi ile basınç yarası meydana gelme olasılığını azaltılabilir.
Altaş, Gülnaz, ve Çelik, Selda.	2023	"Evaluation of a Pressure Injury Prevention Care Bundle in an ICU in Turkey."	Yoğun bakımda tedavi gören toplamda 98 hasta; deney grubu 49 ve kontrol grubu 49 hasta çalışmaya dahil edilmiştir.	Yarı deneysel çalışma Kontrol grubuna rutin klinik bakım, deney grubundakiler ise basınç yarası önleme bakım paketi uygulanmıştır.	Tüm kontrol grubundaki hastaların %100'ü ve deney grubundaki hastaların %61,2'si basınç yarası geliştiği bildirilmektedir. Basınç yarası önleme bakım paketi, basınç yarası gelişimini önlemede yardımcı olabilir.
Yilmazer, Tuba, ve Tuzer, Hilal	2022	"The effect of a pressure ulcer prevention care bundle on nursing workload costs."	16 hemşire ve 84 hasta (yoğun bakım ünitesinde) çalışmaya dahil edilmiştir.	Prospektif ön-son test içeren deneysel çalışma, Bakım paketi bileşenleri risk değerlendirmesi, cilt bakımı, aktivite, hizmet içi eğitim, beslenme, ıslaklık/inkontinans ve destek yüzey yönetimi ve kayıt tutma ile ilgili eğitim verilmiştir.	Basınç ülseri insidans oranları, bakım paketi sonrasında istatistiksel anlamlı olmamakla birlikte, öncesiyle karşılaştırıldığında daha düşük bulundu.

Zhang, Xiaoman, ve ark.'ları	2021	"Implementing a pressure injury care bundle in Chinese intensive care units."	Çin'in 26 ilindeki 97 hastanedeki tüm yoğun bakım birimleri çalışmaya dahil edilmiştir.	Yarı deneysel çalışma Eğitim öncesi ve sonrası basınç yarası prevalansına bakılmıştır.	Hemşirelerin bakım paketi eğitimi ve denetimi ile basınç yarası oluşumu azaldığı bildirilmektedir. Kanıtlara dayanan standartlaştırılmış bir bakım paketi, basınç yaralarının insidansını etkili bir şekilde azaltmak için kullanılabilir
Tayyib, Nahla, ve ark.'ları	2021	"The effectiveness of the SKINCARE bundle in preventing medical-device related pressure injuries in critical care units: A clinical trial."	İki yetişkin KKÜ ve bir pediatrik ünite 223 hasta çalışmaya dahil edilmiştir.	Prospektif klinik çalışma SKINCARE bakım paketi ve rutin standart bakım alan hastalar tıbbi cihaz yaralanmaları açısından karşılaştırılmıştır.	Uygulanan SKINCARE bakım paketi tıbbi cihazla ilişkili yaralanmalarında kümülatif insidansında belirgin bir iyileşme göstermiştir. Tıbbi cihazla ilişkili yaralanmaların % 90'dan fazla düştüğünü gösterilmiştir.
Yilmazer, Tuba, ve Tüzer, Hilal.	2020	"Identification of Barriers to the Implementation of Pressure Ulcer Prevention Care Bundle; Opinion of Intensive Care Nurses"	24 hemşire ve 19 hasta (yoğun bakım ünitesinde) çalışmaya dahil edilmiştir.	Tanımlayıcı çalışma	Basınç yarası önleme bakım paketinin uygulanmasında personel kıtlığı, materyal eksikliği, bilgi eksikliği, zaman sıkıntısı ve hastaların neden olduğu engeller bulunmaktadır
Yilmazer, Tuba, ve Tüzer, Hilal	2019	"Pressure ulcer prevention care bundle: A Cross-sectional, Content Validation Study."	95 hemşire çalışmaya dahil edilmiştir.	Kesitsel bir çalışma	Hemşireler, bakım paketini kapsamlı, uygulanabilir, gerekli ve klinik kararlar almak için yardımcı olarak değerlendirdi; ancak bazıları, karmaşıklığı ve uygulanabilirliği konusunda endişeli olduğunu bildirdi. Bakım paketi, hemşirelerin hastalar için uygun müdahaleler geliştirmelerine yardımcı olabilir.
Roberts, Shelley ve ark.'ları	2017	"Patients' Perceptions of a Pressure Ulcer Prevention Care Bundle in Hospital: A Qualitative Descriptive Study to Guide Evidence-Based Practice."	19 hasta çalışmaya dahil edilmiştir.	Nitel, yarı yapılandırılmış betimsel çalışma	Üç temel tema sonucu çıkarılmıştır: a) Basınç ülseri önleme bakım paketinin sunumunda kişisel temasın önemi; (b) basınç yarası önleme anlayışının katılımı artırması ve bireysel faktörlerin hastaların basınç yarası önleminde katılımını etkilemesi.

Whitty, Jennifer A., ve ark.'ları	2017	"The cost-effectiveness of a patient centred pressure ulcer prevention care bundle: Findings from the INTACT cluster randomised trial."	Sekiz üçüncü basamak hastanede basınç yarası riski taşıyan 1600 yetişkin tıbbi ve cerrahi hasta dahil edilmiştir.	Basınç yarasına Yönelik müdahale ve önleyici stratejilere ilişkin doğrudan maliyet analizi	Bakım paketi grubunda beklenmedik şekilde yatış süresi daha uzundu. Yatış süresini dikkate alan bir maliyet-fayda analizinde, bakım paketinin kaynakların maliyet-etkili bir şekilde kullanılmadığını göstermektedir.
Roberts, Shelley, ve ark.'ları	2017	"Process evaluation of a cluster-randomised trial testing a pressure ulcer prevention care bundle: a mixed-methods study."	Avustralya'daki sekiz hastanede çalışmaya dahil edilmiştir.	Karma yöntem- (nicel tanımlayıcı ve nitel tematik analiz)	Hemşirelerin ve hastanelerin basınç yarası önleme bakım paketi kullanmaya yönelik istekli olduğu bildirilmektedir. Bakım paketi anlaşılması ve uygulanması kolay bulundu.
Tayyib, Nahla, ve Fiona Coyer.	2017	"Translating pressure ulcer prevention into intensive care nursing practice: Overlaying a care bundle approach with a model for research implementation."	20 ile 24 yataklı yoğun bakım ünitesi hastaların ve 60 hemşire çalışmaya dahil edilmiştir.	Deneysel çalışma Yoğun bakım hemşirelerini bakım paketi hakkında bilgilendirmek için etkileşimli bir eğitim gerçekleştirilmiştir. Yoğun bakımda hastaların cilt bütünlüğünü iyileştirmek için bir basınç yarası önleme demeti paketi ve Ottawa Araştırma Kullanımı Modeli'nin (OMRU) entegrasyonu kullanılmıştır.	Basınç yarası önleme bakım paketi, basınç yarası insidansında önemli bir azalma göstermiştir.
Roberts, Shelley, ve ark.'ları	2016	"Nurses' perceptions of a pressure ulcer prevention care bundle: a qualitative descriptive study."	Her görüşme için dört ila beş hemşire çalışmaya dahil edilmiştir.	Nitel, yarı yapılandırılmış betimsel çalışma	Hemşireler bakım paketinin bütün hastalar için uygun veya etkili olmadığını düşündüler. Bakım paketinin uygulanmasına yönelik algılanan kolaylaştırıcılar arasında, bakım paketi hakkında etkili iletişim ve kanıtların yayılması; güçlü liderlik ve personel davranışlarını etkileme yeteneği ve bakım paketinin basitliği bulunmaktadır.
Chaboyer, Wendy, ve ark.'ları	2016	"The effect of a patient centred care bundle intervention on pressure ulcer incidence (INTACT): a cluster randomised trial."	>200 yatak kapasiteli sekiz 3. basamak hastane çalışmaya dahil edilmiştir. Toplamda 1600 hasta (hastane başına 200) alınmıştır.	Kümelenmiş randomizasyon yöntemi Hastalar iki gruba rastgele bölünerek deney grubuna mobilizasyon, cilt bakımı ve beslenmeyi içeren bakım paketi uygulanmıştır.	Basınç yarası önleme bakım paketi, ülserasyon tehlikesinde büyük bir azalmayla ilişkilendirilmiş olsa da bunun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bildirilmiştir.

Tayyib, Nahla, Fiona Coyer, ve Peter A. Lewis.	2016	"Implementing a pressure ulcer prevention bundle in an adult intensive care."	60 hemşire, 24 yatak bulunan yoğun bakım ünitesinde anlık örnekleme yöntemi ile 11 hemşire 21 hasta çalışmaya dahil edilmiştir.	Gözlemsel prospektif araştırma Basınç yarası önleme bakım paketi uyum kontrol listesi ve hemşirelerin kendi değerlendirmesi istenmiştir.	Hemşirelerin bakım paketini tanımaları ve uygulamaları, rutin olarak kullanmaları için zaman gerektiğini bildirilmektedir. Basınç yarası insidansı, hemşirelerin uyum düzeyinden etkilenmemiştir. Yoğun iş yükü ve yoğun bakım ünitesinde hemşire sayısının az olması bakım paketi uygulanmasını etkileyebilir.
Tayyib, Nahla, Fiona Coyer, ve Peter A. Lewis.	2015	"A two-arm cluster randomized control trial to determine the effectiveness of a pressure ulcer prevention bundle for critically ill patients."	Toplam 140 hasta Deney grubu 70 hasta, kontrol grubu 70 hasta çalışmaya dahil edilmiştir.	Kümelenmiş randomizasyon yöntemi Deney grubundaki hastalarda basınç yarası önleme bakım paketi, kontrol grubuna yoğun bakım ünitesi politikalarına uygun standart cilt bakımını verilmiştir.	Yoğun bakım ünitesinde Basınç yarası önleme bakım paketi uygulanmasıyla Basınç yarası ile ilgili sonuçlarda önemli iyileşmeler gözlemlenmiş ve basınç yarası insidansı, şiddeti ve hasta başına basınç yarası sayısının azaldığı gözlemlenmiştir.
Anderson, Megan, ve ark.'ları.	2015	"Universal pressure ulcer prevention bundle with WOC nurse support."	Üç yoğun bakım ünitesinde uygulama öncesi 181 ve uygulama sonrası 146 hasta çalışmaya dahil edilmiştir.	Yarı deneysel araştırma İlk hasta grubuna standart hasta bakımı verilmiştir. Standart bakım basınç ülseri önleme bakım paketi öğelerini içerse de erişilebilir değil ve daha karmaşık bir durumda olduğu bildirilmektedir. Diğer gruba yara, ostomi ve inkontinans (YOİ) hemşireleri tarafından tanımlanan beş adımdan oluşan evrensel basınç ülseri önleme bakım paketi uygulanmıştır.	Bakım paketi uygulama sonrasında basınç yarası insidansının %15.5'ten %2.1'e düştüğü bildirilmektedir.
Chaboyer, Wendy, ve Brigid M. Gillespie.	2014	"Understanding nurses' views on a pressure ulcer prevention care bundle: a first step towards successful implementation."	20 hemşire çalışmaya dahil edilmiştir.	Nitel, yarı yapılandırılmış betimsel çalışma	Hasta odaklı bir basınç yarası önleme bakım paketi, basınç yarası önleme stratejilerinin daha tutarlı bir şekilde uygulanmasına ve bakımda aktif hasta katılımına olanak sağlayabilir.

Gillespie, Brigid M., ve ark.'ları	2014	"Development and pilot testing of a patient-participatory pressure ulcer prevention care bundle."	Bir dahiliye ve bir cerrahi kliniğinde bulunan 112 hasta çalışmaya dahil edilmiştir.	Pilot çalışma 21 uzman görüşü ile hazırlanan hasta odaklı bir bakım paketi hazırlanarak hasta sonuçları değerlendirilmiştir.	Basınç yaralarını önlemeye yönelik hasta odaklı mobilizasyon, cilt bakımı ve beslenmeyi içeren bir bakım paketi geliştirilmiştir.
---------------------------------------	------	---	--	---	---

KAYNAKLAR

- Altaş, G., & Çelik, S. (2023). Evaluation of a Pressure Injury Prevention Care Bundle in an ICU in Turkey. *Advances in Skin and Wound Care*, 36(12), 658–665.
<https://doi.org/10.1097/ASW.0000000000000070>
- Anderson, M., Guthrie, P. F., Kraft, W., Reicks, P., Skay, C., & Beal, A. L. (2015). Universal Pressure Ulcer Prevention Bundle with WOC Nurse Support. *Journal of Wound, Ostomy and Continence Nursing*, 42(3), 217–225.
<https://doi.org/10.1097/WON.0000000000000109>
- Borgert, M. J., Goossens, A., & Dongelmans, D. A. (2015). What are effective strategies for the implementation of care bundles on ICUs: A systematic review. *Implementation Science*, 10(1), 1–11.
<https://doi.org/10.1186/s13012-015-0306-1>
- Byrne, S., Patton, D., Avsar, P., Strapp, H., Budri, A., O'Connor, T., Nugent, L., & Moore, Z. (2023). Sub epidermal moisture measurement and targeted SSKIN bundle interventions, a winning combination for the treatment of early pressure ulcer development. *International Wound Journal*, 20(6), 1987–1999.
<https://doi.org/10.1111/iwj.14061>
- Candaş, B., & Gürsoy, A. (2017). Time for Nurses to Make the Move: From Evidence Based Practice to Care Bundle. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 14(3), 233–238.
<https://doi.org/10.5222/head.2017.233>
- Çavuşoğlu, A., Yeni, K., İncekara, H., Acun, A., Polat Dünya, C., & Türek, Z. (2020). Pressure Ulcer Prevalence in a Intensive Care Unit: A Retrospective Study. *Journal of Academic Research in Nursing*, 6(2), 203–209.
<https://doi.org/10.5222/jaren.2020.36854>
- Chaboyer, W., Bucknall, T., Webster, J., McInnes, E., Gillespie, B. M., Banks, M., Whitty, J. A., Thalib, L., Roberts, S., Tallott, M., Cullum, N., & Wallis, M. (2016). The effect of a patient centred care bundle intervention on pressure ulcer incidence (INTACT): A cluster randomised trial. *International Journal of Nursing Studies*, 64, 63–71.
<https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2016.09.015>
- Chaboyer, W., & Gillespie, B. M. (2014). Understanding nurses' views on a pressure ulcer prevention care bundle: A first step towards successful implementation. *Journal of Clinical Nursing*, 23(23–24), 3415–3423.
<https://doi.org/10.1111/jocn.12587>
- Chen, Y., He, L., Qu, W., & Zhang, C. (2017). Predictors of intraoperative pressure injury in patients undergoing major hepatobiliary surgery. *Journal of Wound Ostomy & Continence Nursing*, 44(5), 445–449.
- Cox, J., Roche, S., & Murphy, V. (2018). Pressure Injury Risk Factors in Critical Care Patients: A Descriptive Analysis. *Advances in Skin and Wound Care*, 31(7), 328–334.
<https://doi.org/10.1097/01.ASW.0000534699.50162.4e>
- EPUAP/NPIAP/PPPIA. (2019). Basınç Ülserlerinin/Yaralarının Önlenmesi ve Tedavisi:Hızlı Başvuru Kılavuzu. In

- European Pressure Ulcer Advisory Panel.
- Espejo, E., Andrés, M., Borrallo, R. M., Padilla, E., Garcia-Restoy, E., & Bella, F. (2018). Bacteremia associated with pressure ulcers: a prospective cohort study. *European Journal of Clinical Microbiology and Infectious Diseases*, 37(5), 969–975.
<https://doi.org/10.1007/s10096-018-3216-8>
- Ferguson, J. W., & Armstrong, M. J. (2018). monitoring blood pressure is key to the safe use of beta-blockers in patients with chronic liver failure. *Alimentary Pharmacology & Therapeutics*, 47(2), 300–301.
- İlce, A. & Kuzay, H. (2023). Evde Bakımda Kronik Yara Bakımı Verenlerin Özellikleri ve Kronik Yara Bakımında Kullandığı Yöntemlerin Belirlenmesi. *Sağlık, Bakım ve Rehabilitasyon Dergisi*, 2(1), 1-9.
- Kayser, S. A., VanGilder, C. A., & Lachenbruch, C. (2019). Predictors of superficial and severe hospital-acquired pressure injuries: A cross-sectional study using the international pressure ulcer prevalence™ survey. *International Journal of Nursing Studies*, 89(August 2018), 46–52.
<https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2018.09.003>
- Kiraner, E., & Kaya, H. (2021). COVID-19 tanısı ile yoğun bakımda yatan hastalarda basınç yaralanmalarının ve risk faktörlerinin retrospektif analizi. *Journal Of The Turkish Society Of Critical Care Nurses*, 25(3), 139–151.
<https://doi.org/https://dergipark.org.tr/en/pub/ybhd/issue/66611/925918>
- Labeau, S. O., Afonso, E., Benbenishty, J., Blackwood, B., Boulanger, C., Brett, S. J., Calvino-Gunther, S., Chaboyer, W., Coyer, F., Deschepper, M., François, G., Honore, P. M., Jankovic, R., Khanna, A. K., Llauro-Serra, M., Lin, F., Rose, L., Rubulotta, F., Saager, L., ... Erdogan, E. (2021). Prevalence, associated factors and outcomes of pressure injuries in adult intensive care unit patients: the DecubiCUs study. *Intensive Care Medicine*, 47(2), 160–169.
<https://doi.org/10.1007/s00134-020-06234-9>
- Li, Z., Lin, F., Thalib, L., & Chaboyer, W. (2020). Global prevalence and incidence of pressure injuries in hospitalised adult patients: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Nursing Studies*, 105, 103546.
<https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2020.103546>
- Mao, X., & Zhu, L. (2021). Effects of care bundles for patients with pressure ulcers and the impact on self-care efficacy. *American Journal of Translational Research*, 13(3), 1799–1807.
<https://doi.org/https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8014366/>
- Roberts, S., McInnes, E., Wallis, M., Bucknall, T., Banks, M., & Chaboyer, W. (2016). Nurses' perceptions of a pressure ulcer prevention care bundle: A qualitative descriptive study. *BMC Nursing*, 15(1), 1–10.
<https://doi.org/10.1186/s12912-016-0188-9>
- Roberts, S., Wallis, M., McInnes, E., Bucknall, T., Banks, M., Ball, L., & Chaboyer, W. (2017). Patients' Perceptions of a Pressure Ulcer Prevention Care Bundle in Hospital: A Qualitative Descriptive Study to Guide Evidence-Based Practice. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 14(5),

- 385–393.
<https://doi.org/10.1111/wvn.12226>
- Rostamvand, M., Abdi, K., Gheshlagh, R. G., Khaki, S., Dehvan, F., & Barzgaran, R. (2022). Nurses' attitude on pressure injury prevention: A systematic review and meta-analysis based on the pressure ulcer prevention instrument (APuP). *Journal of Tissue Viability*, 31(2), 346–352.
<https://doi.org/10.1016/j.jtv.2021.12.004>
- Sayan, H. E., Girgin, N. K., & Asan, A. (2020). Prevalence of pressure ulcers in hospitalized adult patients in Bursa, Turkey: A multicentre, point prevalence study. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*, 26(6), 1669–1676.
<https://doi.org/10.1111/jep.13354>
- Tayyib, N., Asiri, M. Y., Danic, S., Sahi, S. L., Lasafin, J., Generale, L. F., Malubay, A., Vilorio, P., Palmere, M. G., Parbo, A. R., Aguilar, K. E., Licuanan, P. M., & Reyes, M. (2021). The effectiveness of the SKINCARE bundle in preventing medical-device related pressure injuries in critical care units: A clinical trial. *Advances in Skin and Wound Care*, 34(2), 75–80.
<https://doi.org/10.1097/01.ASW.0000725184.13678.80>
- Tayyib, N., & Coyer, F. (2017). Translating Pressure Ulcer Prevention into Intensive Care Nursing Practice: Overlaying a Care Bundle Approach with a Model for Research Implementation. *Journal of Nursing Care Quality*, 32(1), 6–14.
<https://doi.org/10.1097/NCQ.000000000000199>
- Tayyib, N., Coyer, F., & Lewis, P. A. (2016). Implementing a pressure ulcer prevention bundle in an adult intensive care. *Intensive and Critical Care Nursing*, 37, 27–36.
<https://doi.org/10.1016/j.iccn.2016.04.005>
- Wang, N., Lv, L., Yan, F., Ma, Y., Miao, L., Foon Chung, L. Y., & Han, L. (2022). Biomarkers for the early detection of pressure injury: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Tissue Viability*, 31(2), 259–267.
<https://doi.org/10.1016/j.jtv.2022.02.005>
- Whitty, J. A., McInnes, E., Bucknall, T., Webster, J., Gillespie, B. M., Banks, M., Thalib, L., Wallis, M., Cumsille, J., Roberts, S., & Chaboyer, W. (2017). The cost-effectiveness of a patient centred pressure ulcer prevention care bundle: Findings from the INTACT cluster randomised trial. *International Journal of Nursing Studies*, 75(December 2016), 35–42.
<https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2017.06.014>
- Yilmazer, T., & Tuzer, H. (2019). Pressure ulcer prevention care bundle: A Cross-sectional, Content Validation Study. *Wound Management and Prevention*, 65(5), 33–39.
<https://doi.org/10.25270/wmp.2019.5.3339>
- Yilmazer, T., & Tuzer, H. (2020). Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi Basınç Yaralanması Önleme Bakım Paketinin Uygulanmasındaki Engellerin Belirlenmesi ; Yoğun Bakım Hemşirelerinin Görüşleri Identification of Barriers to the Implementation of Pressure Ulcer Prevention Care Bundle ; 9557, 1–11.
- Yilmazer, T., & Tuzer, H. (2022). The effect of a pressure ulcer prevention care bundle on nursing workload costs. *Journal of Tissue Viability*, 31(3), 459–

464.

<https://doi.org/10.1016/j.jtv.2022.05.004>

004

Zhang, X., Wu, Z., Zhao, B., Zhang, Q., & Li, Z.
(2021). Implementing a pressure injury care bundle in chinese intensive care units. *Risk Management and Healthcare Policy*, 14, 2435–2442.
<https://doi.org/10.2147/RMHP.S292579>